

Aan: College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Maastricht
Van: PvdA - gemeenteraadsfractie Maastricht
Betreft: **Vragen ex artikel 48 RvO inzake Gemeenten baas over eigen ICT**
Datum: 24-11-2015

Geacht college,

In Nederland geven gemeenten gezamenlijk 1,25 miljard euro uit aan ICT. Dat is een fors bedrag, dat ook aan andere zaken besteed had kunnen worden. De markt voor ICT voor gemeenten wordt gedomineerd door twee bedrijven: Centric en PinkRoccade. PinkRoccade heeft eind vorig jaar zijn tarieven verhoogt met wel 50%. Uit een artikel van de Volkskrant op 18 november 2015 blijkt dat Eindhoven, Woerden en Boxtel hiertegen in opstand komen door zelf een coöperatie op te richten voor hun ICT. De PvdA-fractie vindt dit een interessante ontwikkeling, die het mogelijk maakt om ons als gemeente te ontworstelen van de monopolie positie van ICT aanbieders.

Daarnaast werd tijdens het debat over de begroting BZK op 18 november 2015 door de PvdA Tweede Kamerfractie een motie ingediend om er voor te zorgen dat gemeenten meer grip kunnen gaan krijgen op hun eigen ICT. Het dictum van de motie luidt als volgt: "Verzoekt de regering om met de VNG in overleg te treden met als doel het toepassen door gemeenten van open standaarden te verbeteren en de Kamer in het voorjaar over de uitkomst nader te berichten".

Naar aanleiding hiervan heeft de PvdA-fractie de volgende vragen:

1. Kent het college het artikel in de Volkskrant dd. 18.11.2015 met als titel "Gemeenten baas over eigen ICT"? (zie ook de bijlage)
2. Overweegt het college om, net als de gemeenten Woerden, Eindhoven en Boxtel, hun ICT onder te brengen in een gezamenlijke coöperatie?
3. Zo nee, waarom niet?
4. Past de gemeente Maastricht open standaarden toe? Zo ja, in welke mate?
5. Zo nee, waarom niet?

met vriendelijke groet,
namens de PvdA-fractie Maastricht,

Antoine van Lune
Anita van Ham

Gemeente Maastricht

Ingek.: 25 NOV 2015

Reg. nr. 2015. 40873

Gemeenten: baas over eigen ict

Het stadhuis van Eindhoven, de grootste initiatiefnemer van de ict-coöperatie. 'Het aantrekkelijke is dat de ict van ons wordt', aldus een wethouder van de stad.

Foto ANP

AMSTERDAM

Eindhoven, Woerden en Boxtel gaan hun ict onderbrengen in een coöperatie. Zo willen ze zich ontworstelen aan het feitelijke monopolie van de leveranciers. Alle gemeenten zijn welkom.

VAN ONZE VERSLAGGEVER JAN TROMP

Directeur Noor Ferket van Centric zegt het initiatief met interesse te volgen. Woordvoerder Wieneke Driessen-Smits van PinkRoccade: 'Wij geloven absoluut in de samenwerkingskracht van gemeenten.' Centric plaatst vraagtekens: in het verleden is gebleken dat ontwikkeling van software 'geen kerntaak' is van gemeenten. Directeur Ferket: 'Ik betwijfel of het dat nu zou moeten worden.' Volgens Centric is de ervaring dat in een gemeentelijk samenwerkingsverband als de voorgestelde coöperatie 'weinig grip op de uitgaven' bestaat.

Centric en de andere grote leverancier van software, PinkRoccade, stellen dat van de jaarlijkse ict-uitgaven van 1,25 miljard 'slechts een klein deel' naar hen gaat. De woordvoerder van PinkRoccade spreekt over 'enkele procenten'.

Ontwikkeling software 'geen kerntaak'

Drie Nederlandse gemeenten, waaronder Eindhoven, hebben het

initiatief genomen hun ict onder te brengen in een coöperatie. Oogmerk is baas te worden in eigen huis en niet langer afhankelijk te zijn van commerciële leveranciers die beschikken over een feitelijk monopolie. De coöperatie staat open voor alle Nederlandse gemeenten.

Eind 2018 moeten alle gemeentelijke diensten, van hondenbelasting tot verhuisberichten, gedigitaliseerd zijn. Het project leidt al jaren een strompelend bestaan. Leveranciers zeggen dat gemeenten te veel ingewikkelde specificaties vragen. Volgens veel gemeenten houden leveranciers zich niet aan de afgesproken prijs en brengen zij grote bedragen in rekening voor meerwerk.

De gemeentelijke ict-markt wordt gedomineerd door twee leveranciers: PinkRoccade en Centric. Er zijn daarnaast tal van kleine softwarebedrijven, maar deze reiken bij elkaar naar schatting nog niet tot 20 procent van het totaal.

Gemeenten pikken de dure software niet meer. Eind vorig jaar bracht deze krant het bericht dat PinkRoccade de tarieven opvoerde met 50 procent. Zeker vijftig gemeenten kwamen in opstand. De algemeen directeur van PinkRoccade sprak van 'een tariefsaanpassing' die verdedigbaar zou zijn omdat gemeenten 'kosteloos allerlei innovaties' zouden ontvangen.

De gebruikelijke gang van zaken is dat gemeenten licenties kopen van leveranciers, in de vorm van een vaste prijs per inwoner. Jan Fraanje, gemeentesecretaris van Boxtel: 'Het voelt niet goed. Gemeenten zijn vergaand afhankelijk en de kosten zijn moeilijk in de hand te houden.'

De ict-kosten per inwoner waren in 2013 als gemiddelde van alle gemeenten 74 euro. Dat is

berekend door het onafhankelijke adviesbureau M&I/ Partners uit Amersfoort. Het betekent dat alle 393 gemeenten tezamen 1,25 miljard euro per jaar aan ict uitgeven. Driekwart hiervan gaat naar personeel en software.

De drie gemeenten - naast Eindhoven Woerden en Boxtel - verwachten dat ze hun ict-kosten aanzienlijk kunnen verlagen. Voor alle Nederlandse gemeenten tezamen kan de besparing oplopen tot honderden miljoenen.

Mary-Ann Schreurs, wethouder van Eindhoven: 'Het aantrekkelijke van de onderneming is dat de ict, een levensader is van elke gemeente, van ons wordt. Dat wil zeggen van de gemeenschap. De bestaande situatie is die van een feitelijk monopolie van twee grote leveranciers. Dat willen we doorbreken met de coöperatie van gemeenten.'

'Ik ken veel gemeenten waar men zegt: wij zijn er ook niet blij mee, maar het geeft zo veel rompslomp om het te veranderen. Mij lijkt het belangrijkste dat je ermee begint.'

Burgemeester Mark Buijs van Boxtel: 'Ik hoor steeds meer gemeenten mopperen over de kosten, over het gebrek aan standaardisatie tussen gemeenten. Met een coöperatie beschikken we over een gezamenlijk vehikel en zijn we niet meer afhankelijk van de Grote Jongens.'

Wethouder Bob Duindam van Woerden: 'Ik denk dat we gemakkelijk de helft kunnen besparen. Ict-kosten zitten op alle beleidsterreinen. Op het laatste VNG-congres heb ik opgeroepen meer aandacht te schenken aan transparantie in de kosten en aan innovatie. Hoeveel dat oplevert, is een moeilijke vraag. Maar dat we te veel betalen, weet ik zeker.'

De coöperatie heeft de ambitie dat zo veel mogelijk gemeenten lid worden. Men staat open voor elke

ontwikkelaar, maar gaat in eerste instantie in zee met Gemboxx, een softwarebedrijf uit Naarden. Medeoprichter Swier Jan Miedema: 'De leverancier zegt tegen een gemeente: je moet 50 procent meer betalen. Toch loop je niet weg. Hoe kan dat? Je hele systeem is afhankelijk van de code van je leverancier. Ruikt dat naar een monopolie of niet?'

De idee is dat de coöperatie een instaptarief hanteert van 25 duizend euro per gemeente. Als alle gemeenten zouden meedoen, is er een werkkapitaal van bijna 10 miljoen. Miedema weet zeker dat voor 10 miljoen alle ict die gemeenten nodig hebben kan worden gebouwd en in de cloud kan worden aangeboden.

Miedema: 'Uiteraard worden de kosten hoger als minder gemeenten meedoen. En ik kan niet overzien of gemeenten straks hun dan overbezette ict-afdelingen gaan afbouwen. Hoe het ook loopt, de kosten blijven altijd mijlenver verwijderd van de 1,2 miljard die de gemeenten nu jaarlijks aan ict besteden. Honderden miljoenen kunnen worden bespaard.'

De software wordt eigendom van de coöperatie. Aangesloten gemeenten kunnen er naar believen gebruik van maken, vrij of tegen een zekere gebruiksvergoeding. Nu nog zitten veel gemeenten gevangen in wat gebruikelijk is bij Centric en PinkRoccade: een applicatie wordt eenmalig ontwikkeld en vervolgens per gemeente in licentie verkocht; in theorie net zo vaak als er gemeenten zijn, namelijk 393 keer.

Jaap Haenen, chief information officer van de gemeente Eindhoven: 'Het is toch raar dat je met 393 gemeenten 393 keer het min of meer zelfde ding zit te doen. Dat kost heel veel tijd en energie. Dus je zoekt naar standaardisatie en uniformering om op lagere kosten te komen.'

'Ik heb geen enkel hartzeer tegen PinkRoccade of Centric - ook die mogen meedoen. Behalve dan dat

ook voor hen zal gelden dat de software eigendom wordt van de coöperatie. Ze zullen zich dus naar het model moeten schikken.'

De coöperatie (die nog geen naam heeft) vindt dat de burgers eigenaar en beheerder moeten zijn van hun eigen gegevens in de gemeentelijke administratie. Burgemeester Buijs van Boxtel: 'De burger moet eigen gegevens kunnen bijhouden en beheren vanuit een persoonlijk digitaal domein.' Boxtel is voortrekker van een nieuw zogeheten 'afsprakenstelsel' dat burgers zelf laat beslissen welke gegevens men deelt met welke personen en instanties.

Buijs: 'Op 1 januari 2017 moet de levensvatbaarheid van de coöperatie als derde weg bewezen zijn. Dan hebben de gemeenten zich bevrijd van licentiekosten en is er een gestandaardiseerd systeem dat eigendom is van de gemeenten zelf. De tijd is er rijp voor.'